

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198953

UNIVERSAL
LIBRARY

ವಾಲ್ಮೀಕೀಯ ಭಾಗ್ಯ

ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಶಿವಮೊಗ್ಗ
ಕಾನ್ಯಾಲಯ
೧೯೩೭

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಾಂಡಾರ
ಧಾರವಾಡ

ನೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೩೧
ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೩೭

Copyright
All Rights Reserved by the Author
ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು ರೋಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬

ವಿಜ್ಞಾನವೆನ

ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಪಿಸುಣ್ಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟ ಕಟ್ಟಾಣತಿಯಂತೆ ಸೌಮಿತ್ರಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಸೀತಾ ಮಾತೆಯನ್ನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ 'ದೃಶ್ಯ'ದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಮುದ್ದಣನು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನೇ ಎಷ್ಟು ಸರಸ ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆ ಕವಿಗಳ ಸರಸ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಅನನುಕರಣೀಯ ವಾದುದಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಈ ದೃಶ್ಯ ರಚಿತ ವಾಗಿದೆ. ಏಳು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕವಿಗಳ ಮಾತುಗಳು ಹಾಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಪಾತ್ರಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದನ್ನು ಓದುಗರು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹಿಂದಿನ ಆ ಕವಿವರ್ಯರು ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ತೊರೆದುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: ಲೋಕಾಪವಾದದ ನಿವಾರಣೆ, ರಘುಕುಲದ ಕೀರ್ತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಸ್ವಕೀರ್ತಿಪಾಲನೆ, ಮೊದಲಾದುವು. ಆ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕುಂಟು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕುರುಡು ಎಂಬುದು ಆ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ರಾಘವಾನುಜರು ಆಡುವ ಪ್ರತಿ ವಾದದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ 'ದೃಶ್ಯ'ದಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಾರಣವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ 'ದೃಶ್ಯ'ಕ್ಕೆ ಆ ಹೆಸರನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಸೀತಾ ಪರಿತ್ಯಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅದು ಭಾವವೂರ್ಣವಾಗುವುದೆಂದು ಬರೆದವನ ಆಶಯ.

ಈ 'ದೃಶ್ಯ'ದ ಭಾಷೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗದ್ಯವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅಭಿನಯಕಾರರಿಗಾಗಿಯೂ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಓದುವವರಿಗಾಗಿಯೂ ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಮಾಡಿದೆ.

ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

[ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೂ ಅಂದವಾಗಿಯೂ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ
ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರು. —ಪ್ರಕಾಶಕರು]

ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಕೃತಿಗಳು

ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ, ಇತರ ಕಥನ ಕವನಗಳು
ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ

ಯಮನ ಸೋಲು	ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ
ನನ್ನ ಗೋಪಾಲ	ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ
ಶ್ಮಶಾನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ	ಮಲೆನಾಡು ಚಿತ್ರಗಳು
ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ	ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ
ಮಹಾರಾತ್ರಿ	ಪಾಂಚಜನ್ಯ
ಜಲಗಾರ	ನವಿಲು - ೧
ಬಿರುಗಾಳಿ	ನವಿಲು - ೨
ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	ಕೊಳಲು
ವೇದಾಂತ	ವಿವೇಕವಾಣಿ
ಹಾಳೂರು	ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರ

ಕಾವ್ಯದ ಕಣ್ಣು ಕವಿಯ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ
ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು
ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡತಿ
ಮಲೆನಾಡು ಒಕ್ಕಲಿಗರಲ್ಲಿ

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ:

ಕಾವ್ಯಾಲಯ

*

ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

[ಗಂಗಾತೀರದ ಅರಣ್ಯ. ಸೀತಾದೇವಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದರೂ ಸಡಗರದಿಂದ ಬೇಗನೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಆಯಾಸವಾದರೂ ಉತ್ಸಾಹ ಭರದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.]

ಸೀತೆ — ಸೌಮಿತ್ರಿ,

ಈ ಬನದ ಪಸುರಗ್ಗತ್ತಲೆ ಕಣ್ಣೆನಿತು ತಣ್ಣಗಿದೆ!

ಬಾನ ನಡುನೆತ್ತಿಯೊಳು

ನಡುವಗಲ ನೇಸರು ನಿಶ್ಚಲಂ ವೊಳೆದಿದೊಡಂ

ಬಿಸಿಲ ಕಾಯ್ಪಿಲ್ಲಿ ತೋರದಿದೆ.

ಈ ಹೆಮ್ಮರಗಳೇಂ

ತಳಿಗೊಡೆವಿಡಿದು ನಿಂದಿಹವು

ನಮಗೆ ನೆಳಲೀಯಲೆಂಬಂತೆ!—

ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಯ್!—ತನ್ನ ನೀರೆದೆಯೊಳು

ತೆರೆ ತೆರೆಗೆ ಪರ್ಬಿ ಮಾವೊಳೆದು ಮಿಂಚುತಿಹ

ರವಿಯ ಬಿಂಬಮಂ ಪೊತ್ತು

ತುಂಬು ಬಸಿರಿಂ

ಇಕ್ಕೈಲದ ಬನಸಿರಿಯ ನಡುವೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಪರಿವ

ಗಂಗೆಯೇಂ ಕಣ್ಣೆಡ್ಡಮಾಗಿಹಳು!

ಆಹ!—

ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಂ ನೆಲದೊಳೂರಿ ಪಿಂಗಾಲ್ಗಳಿಂ ನಿಂತು

ವೋರೆಯಂ ನೀರ್‌ಗಿಟ್ಟು ನೀರ್ ಕುಡಿದ

ಆ ಹರಿಣಿಯೇಂ ಚೆಲ್ವಂ ಮೆರೆದವುದು!

ಅದರೆಡೆಯೊಳೆಹ ಮರಿಯೇಂ ಬಾಲವನೊಲೆದು ಚಿಮ್ಮುತಿದೆ!

[ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು]

ಅಯ್ಯೋ, ನಾನಾರೊಡನೆ ನುಡಿಯುತಿಹೆನಿಂತು?—(ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ)

ಇದೇನಯ್, ಸೌಮಿತ್ರಿ, ಹಿಂದುಳಿದೆ?

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಹಾದಿಯೊಳು ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳಿಲ್ಲ;

ತಗ್ಗು ದಿಣ್ಣೆಗಳಿಲ್ಲ;

ಸಮತಟ್ಟಾಗಿವುದೀ ಬನಂ.

[ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬಿಲ್ಲು ಬತ್ತಳಿಕೆಯೊಡನೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗಂಟನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸೀತೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ]

ಲೇಸಾಯ್ತು! ಕಡು ಲೇಸಾಯ್ತು!

ಹೆಣ್ಣಾದ ನಾನೆ ಸಾಗಿ ಬರೆ,

ಗಂಡುಗಲಿ ನೀನೆ ನಡೆಯಲಾರದಿರೆ, ನಾಣಲ್ತೆ?

ಇರು, ಇರು; ಊರ್ಮಿಳೆಗಿದನೊರೆದಪೆಂ:

ನಿನ್ನಿನಿಯಂ, ನಚ್ಚಿನ ನಿನ್ನಿನಿಯಂ,

ಪೆಣ್ಣೊಡಗೂಡಿ ನಡೆಯಲಾರದೆ

ಬಸವಳಿದು ಪಿಂದಾದಂ ಎಂದು!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— (ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತ)

ತಾಯೆ, ಬೇಗದಿಂ ನಡೆದು ಬರುತಿರೆ

ಹಳುವದೊಳಾವುದೊ ಬಲ್ಮಿಗಂ ಕಣ್ಗೆ ಮಿಂಚಿದುದು.

ಅದೇನೆಂದು ನೋಳ್ವನಿತರೊಳೆ ನೀಂ ಮುಂದಾದಿರಿ.

ಅದಲ್ಲದೆ, ನಿಮ್ಮಿ ಕರಂಡಂ—(ಅದನ್ನು ನೋಡಿ)

ಬಹುಭಾರಮಾಗಿರ್ಪುದು.—

ಇದರೊಳೆನಿರ್ಪುದೊ ನಾಸರಿಯೆಂ!

ಸೀತೆ— (ನಸುನಗುತ್ತ)

ಎಂದಿನಿಂದಾದುದೈ ನಿನಗೀ ಕೋಮಲ ಸ್ವಭಾವಂ?

ವನವಾಸದಂದು ಎಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪೊರೆಯಂ

ನೀನೊರ್ವನೆ ಆಸರುಬೇಸರಿಲ್ಲದೆ ಪೊತ್ತು

ಜಿಂಕೆಯಂದದಿ ಚಿಮ್ಮುತಿರ್ದುದಂ ನಾನೆ ಕಂಡಿರ್ಪೆಂ

ಲಂಕೆಯೊಳಂದು ಯುದ್ಧಕಾಲದೊಳು

ಗಕ್ಕುಸರೆಸೆದ ಬಲ್ಲುಂಡುಗಳೆಲ್ಲಂ

ಎನ್ನೀ ಕರಂಡಕಿಂ ಲಘುತರಮಾಗಿದುರ್ವೇಂ?—

(ಆಲೋಚಿಸಿದಂತೆ)

ಓಹೋ! ಈಗಳರಿತೆಂ!

ಅರನುನೆಯ ವಾಸಂ,

ಮೇಣೂರ್ಮಿಳೆಯ ಲಲಿತ ಸಹವಾಸಂ

ನಿನ್ನ ನಿಂತುಗೈದಿರ್ಪದೆ ಸಾಜಂ!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— ಎನ್ನ ನಣಕಿಸದಿರಿಂ, ತಾಯೆ.

ಕರಂಡದೊಳೇನಿರ್ಪದೊ ಅದನರಿಯಲೆಂದಾಟಿಸಿ

ಕುತೂಹಲದಿಂ ಕೇಳೆನ್ನಲೆ!

ಸೀತೆ— ಅದರೊಳೇನಿರ್ಪದ್ಯೆ, ಸೌಮಿತ್ರಿ!

ತಪೋವನದ ಋಷಿಗಳ್ಳೆಂದುಂ ಮುನಿಪತ್ತಿಯರ್ಗೆಂದುಂ

ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ ದಿವ್ಯಾಂಬರಂಗಳಂ

ಕೈಗಾಣ್ಣೆಯಾಗಿಟ್ಟೆಹೆಂ.

ಆಶ್ರಮದ ಕಿರುವರೆಯದ ನಲ್ಲು ವರರ್ಗೆಂದು

ಒಂದೆರಳ್ವಗೆಯ ನಲ್ಲುಣಿಸಿಟ್ಟೆಹೆಂ.

ಮತ್ತೇನೊಂದುಮಿಲ್ಲಂ!—ಆ! ಮರೆತಿದೆಂ!

ಎನ್ನಿನಿಯನಡಿಗಳ ಜೆಂಬೊನ್ನ ಪಾವುಗೆಗಳಿಹವಲ್ಲಿ!

(ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕರಂಡಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.)

ನಿನಗದು ಭಾರಮಾಗಿದೊಡೆ ಇತ್ತ ಸೀಡು;

ನಾನೆ ಕೊಂಡೊಯ್ವೆಂ!

ಎಂತಾದರುಂ ನೀನೆನ್ನ ಸಮಕೆ ನಡೆದೊಡೆ

ಅದೆ ನನಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ!—

ಪುರುಷರೆಲ್ಲರ್ಗೆ ಸಮರಮೆನೆ ಕಾಲ್ಗೊಳೊಟಂ!

ಮಿಕ್ಕೈಲ್ಲದೊಳು ನೀಂ ಮಂದಗಾಮಿಗಳೆ ದಿಟಂ! (ಕೈನೀಡೆ)

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— ತೆಗೆ ತೆಗೆ, ತಾಯೆ; ಸಾಲ್ಗುವಾಪರಿಹಾಸ್ಯಂ!

ಭಕ್ತಂಗೆ ದೇವರಡಿದಾವರೆಗಳ್ ಭಾರಮೇ?

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಸೀತೆ — ಅಂತಾದೊಡೆ ನೀಂ ಪಿಂತುಳಿಯಲಾಗದು.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — ಅಪ್ಪದಪ್ಪದು, ನಾನಿಂ ಪಿಂತುಳಿಯೆಂ. (ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆಂ)
 ಅಯ್ಯೋ, ರಾಘವೇಶ್ವರಂ ಕೋಮಲೆಯ ಕೊಲೆಗೆಲಸಕೆ
 ಎಂತೆನ್ನಂ ಬೆಸಸಿದನೊ?
 ನಿಷ್ಕರದೊಳಿಂತೀ ಕೃತ್ಯಮೆಸಗುವೆನೊ?
 ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದೀ ಬಾಳು ಪಾಳೊಗಲಿ!
 ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯ ಕೋಡಿನೇಳೆಗೆಂದು
 ನಿರಪರಾಧನಿಯಂ ಬಲಿಗುಡುವರೇ?
 ಗೂಬೆ ನಿಂದಿಸಿತೆಂದು ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಂ ಪಳೆವರೇ?
 ಪಾಳಗಸನೊರ್ವಂ ಮುಳಿಸಿನಿಂ ಮುಂಗಾಣದೆ ಪಳಿದನೆಂದು
 ಲೋಕವಾತೆಯಂ ಅಡವಿಗಟ್ಟುವುದಾವ ಧರ್ಮಂ? (ನಿಡುಸುಯ್ದು)
 ಧರ್ಮದ ಪೆಸರಿಸೊಳಿ ಲೋಕದೊಳಿನಿತಧರ್ಮಮಂ ಗೈವರಾ!

ಸೀತೆ — (ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದು)

ಮೈದುನಾ, ನೋಡಲ್ಲಿ: ಪೂತ ಆ ಚೆನ್ನಸುಗೆ
 ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಮದುಮಗಳಂತೆ ರಂಜಿಸುತ್ತಿದೆ!
 ನೋಡು, ಆ ಕೊಂಬೆಯಿಂ ಜೋಲುತಿಹ ಹೆಜ್ಜೀನುಹುಟ್ಟಿ
 ಕರ್ದಿಂಗಳ ಫಲಕದಂತೆ
 ಎನಿತು ಮನೋಜ್ಞಭೀಷಣವಾಗಿದೆ!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — (ಗಮನಿಸದೆ ತನ್ನೊಳಗೆ)

ಆರೆಂದುದನುಂ ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ
 ತನ್ನ ಚಲಮೇ ನನ್ನಿಯೆಂದು ಸಾಧಿಸಿ
 ಎನ್ನನೀ ಕಡುಗೆಯ್ತೆಗೆ ನೂಂಕಿದಂ.
 ಎಂತೀ ಸಿಡಿಲ ಸುದ್ದಿಯನೊರೆವೆಂ, ಮಾತೆಗೆ?
 ಅಯ್ಯೋ ವಿಧಿಯೇ,
 ಲಂಕೆಯೊಳೆನ್ನಂ ಕೊಲ್ಲದೆ ನೀನಿದಕೆಂದೆ ಉಳುಹಿದೆಯಾ?
 ಪದಿನಾಲ್ಕು ಬರಿಸಮುಂ ನಾನಾರಂ

ಜಗನ್ನಾತೆ ಎಂದರಿತು ಸೇವೆಗೈದೆನೋ

ಆ ಪುಣ್ಯಜನನಿಯಂ

ಇಂದೆಂತು ನಟ್ಟಡವಿಯೊಳಿಟ್ಟು ಪೋಗಲಿ?

ಸೀತೆ — (ಹಿಂತಿರುಗಿ)

ಇದೇನೈ, ಸೌಮಿತ್ರಿ, ನಿನ್ನೀ ತೆರಂ?

ನಡೆಯಲೊಲ್ಲೆ; ನುಡಿಸಿದರುಂ ನುಡಿಯಲೊಲ್ಲೆ.

ನುಡಿದರುಂ ಹುಂಕಾರಮೆ ಪಡಿನುಡಿಯಾಗಿರ್ಪುದು!

ಎನ್ನೊಡನೈತರಲು ನಿನಗಿಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲೇಂ? (ನಸುಮುನಿಸಿನಿಂದ)

ಅರಮನೆಯೊಳೆ ನೀನಿಂತಾಡಿದರ್ಡೆ

ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನ ರೂಳಾರಾಸುಮಂ ಕರೆತರುತ್ತಿದೆಂ.

ನಡುಗಾಡಿನೊಳು ನಿನ್ನಿಂತೆಸವಂ ತರಮಲ್ತು!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — (ಹನಿಗಣ್ಣಾಗಿ) ಜನನೀ, ಕೋಪಿಸದಿರಿ!

ಸೀತೆ — (ಕರುಣದಿಂದ ಕರಗಿ)

ಎನೈ ಕಂದಾ, ಕಣ್ಣು ಹನಿಯಾಡುತ್ತಿದೆ!

ನಿನ್ನಿ ರವಿಂದೇಕೊ ಸೋಜಿಗಮಾಗಿರ್ಪುದು!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — (ಸುತ್ತ ನೋಡಿ)

ದುಂಬಿಗಳಾಟದಿಂ ಕೆದರ್ ಪೂಗಳ ಪರಾಗಂ

ಕಣ್ಗೆ ಬಿಳ್ಳುದು. (ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ)

ಬಟ್ಟಿದಪ್ಪಿದೆನೊ ಎನೋ ಎಂದು ಕಳವಳಂ!

ಸೀತೆ — (ಸಮ್ಮತಿಸಿ)

ಅಹುದಹುದು, ಸೌಮಿತ್ರಿ.

ಎನಗಾಗಳೆಯೆ ಸಂಶಯಂ ತಲೆದೋರ್ಪುದು.

ಆದೊಡಂ ನೀಂ ಬನಬಟ್ಟಿಯರಿತವಂ ಎಂದು

ಮಾತಾಡದೆಯೆ ಮುಂದುವರಿದೆಂ.—

ಈ ಕಾಡು ಅಟನಕಸದಳಮಾಗಿರ್ಪುದು.—

ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದ ಜಟಿಗಳಂ ಕಾಣೆಂ;

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ವಲ್ಕಲವನುಟ್ಟ ಮುನಿವಧುಗಳ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ ;
 ವಟುಗಳೋರ್ವರುಂ ಕಾಣಿಸರು ;
 ಶ್ರುತಿಘೋಷಂ ಕೇಳಿಸದು ;
 ಗಾಳಿಯೊಳಿಲ್ಲ ಹೋಮ ಧೂಮಂ ಗೋಚರಿಸದು !—
 ನಾಸಂದು ಕಂಡ ಮುನಿವೋತ್ತಮರ ವನದೆಡೆಗಳೆಲ್ಲಿ ?
 ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮಂಗಳ ಮಂಗಳ ಸ್ಥಳಗಳೆಲ್ಲಿ ?
 ಸುಹವಿಗಳ ಕಂಪೋಗೈದು ಪೊಗೆಯೇಳ್ವ
 ಆ ಚೆಲ್ವಿನೆಲೆವನೆಗಳ ಸುಳಿವೆಲ್ಲಿ ?
 ಎಸಗಂದು ಪರಿಚಿತಮಾದ ವಾದನೇದಧ್ವನಿಗಳೊಂದುಂ
 ಈ ಎಡೆಯೊಳೆಲ್ಲಿಯುಂ ಕೇಳಿಸದು !
 ಅಯ್ಯೋ
 ದಾರುಣದ ಕಟ್ಟಡವಿಗಿಲ್ಲಿಗೇಕೈತಂದೆ,
 ತಂದೆ, ಸೌಮಿತ್ರಿ ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — (ತೋರುತ)

ತಾಯೆ, ಈ ದೆಸೆಯೊಳೇನಾದರುಂ
 ದಾರಿಯ ಕುರುಪು ತೋರ್ಪುದೋ, ನೋಳ್ವಂ, ಬನ್ನಿಂ.
 (ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ)

ಅಯ್ಯೋ ಅನೀಗಳೇಗೈವೆಂ ?
 ಏತುಸಿರ್ದೆಂ ಆನಿಷ್ಕುರದ ಏಷವಾರ್ತೆಯಂ ?
 ಇನ್ನೆಸಿತು ಪೊಳ್ಳು ಈ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದೆನ್ನ ಮಾತೆಯಂ
 ಪುಸಿವೇಳ್ಳು ಸುತ್ತಿಸಲಿ !
 ಹಾ ವಿಧಿ ; ಹಾ ರಾಮಚಂದ್ರಾ !

ಸೀತೆ — (ಚಿಟ್ಟಿ) ರಾಮಚಂದ್ರಾ ! ರಾಮಚಂದ್ರಾ !

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — ಏನಾದುದೌ, ತಾಯೆ ?

ಸೀತೆ — ಆಲಿಸು, ಸೌಮಿತ್ರಿ, ಬಳ್ಳೊರಲುತಿದೆ !—

ನೋಡಲ್ಲಿ, ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ಮಿಗಮೆದ್ದು ಮಾರ್ಗಮಂ ದಾಂಟುತಿದೆ !—

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಅಯ್ಯೋ, ಎನ್ನ ಬಲದ ಕಣ್ಣು ದಿರುತಿದೆ!

ದುರ್ನಿಮಿತ್ತಂಗಳಂ ನೋಡಿ ಎನ್ನೆ ದೇವ ಬೆದರುತಿದೆ!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ - (ವ್ಯಸನದಿಂದ) ಬೆದರದಿರಿ, ತಾಯೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮನು ನೆಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ ಕಾಪಾಡುವಂ.

ಸೀತೆ - ದಿಟಮದು, ಮೈದುನಾ.

ಎನಗೆನ್ನ ಕೇಡೊಳಳುಕಿಸಿತಿಲ್ಲಂ -

ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಂ ಸೊಗದಿಸಿದಪನೇ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ - ತಾಯೇ, ಸ್ಮರಣೆ!

ಸರ್ವರಕ್ಷಕಂಗೆ ಕೇಡೆಂದರೇನು?

ರಘುಕುಲೇಶಂ ಅರಮನೆಯೊಳಾಸಂದದಿಂದಿಪಂ.

ಸೀತೆ - ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನಾಯುಷ್ಯಂ ಸುದೀರ್ಘಮಕ್ಕೇ! -

ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಜನಸಿಕರಕೇನಾದರುಂ

ಅಮಂಗಳಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾದುದೇ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ - ಅದೆತ್ತಣ ಸಂದೇಹಂ?

ರಾಮನಾಳ್ವಕೆಯೊಳಾಗುಂ ಕೇಡಿಲ್ಲಂ;

ಇಂತಿರೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆಲ್ಲಿಯ ಅಮಂಗಳಂ?

ಸೀತೆ - ಮೈದುನಾ, ಮತ್ತಾರಿಗೀ ಅಮಂಗಳ ಸೂಚನೆ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ - (ನಿಡುಸುಯ್ದು) ಬಟ್ಟೆಗೆಟ್ಟು ನಿಮ್ಮನೀ ಎಪಿನಕೊಡಗೊಂಡು
ಬಂದಿರ್ಪೆನಗೆ! (ತಲೆಬಾಗುವನು)

ಸೀತೆ - ಮರುಗದಿರು, ಕಂದಾ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಂಗೆ ನಚ್ಚಿನ ಸಹೋದರಂ ನೀಂ;

ನಿನಗೆಲ್ಲಿಯ ಅಶುಭಂ? - (ಚಿಂತೆಯಿಂದ)

ನಿನಗಲ್ಲವಿಾ ದುಶ್ಯಕುನಂ; ನಿನಗಲ್ಲಂ! - (ದುಃಖದಿಂದ)

ಎನಗೆ! ಹತಭಾಗ್ಯೆಯಾದ ಎನಗೆ!

ಪತಿಪಾದಮಂ ತೊರೆದು ಬಸಕ್ಕೈತಂದೆನಗೆ!

ಅಯ್ಯೋ

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಪಾವನಕೆ ಪಾವನಂ, ಮಂಗಳಕೆ ಮಂಗಳಂ
 ಅದಾವನ ಚರಿತ್ರನಾಮಂಗಳೋ
 ಆ ರಾಘವನೆ ಜೀವೇಶನಾಗಿರಲ್ಕೆ
 ಆತನಂಸ್ಥಿಯನಗಲ್ಪು ನಾಂ ಬಂದ ಬಳಿಕ
 ಈ ವನದೊಳಿನ್ನು ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಗೋಚರಿವುದೇ?
 ತಾವರೆಯನುಳಿದಾರಡಿಗೆ ಬೊಬ್ಬುಳಿಯ ಪೂವಿನೊಳ್
 ಮಧುವುಂಟೆ?—ಪೇಳ್ವೆ, ಸಾಮಿತ್ರೀ. (ಮರುಗುವಳು)

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — (ಸ್ವಗತ)

ಅಯ್ಯೋ ಇನ್ನೇನಂ ನೆಗಲ್ದಪೆಂ?
 ಕಠೋರ ಸತ್ಯಮನೆಂತುಸಿದ್ಧಪೆಂ?
 ಎಂತೀ ಕೋಮಲೆಯಂ ಕೊಲೆಗೆಯ್ವೆಂ?—
 ಹಾ ರಾಘವೇಂದ್ರಾ, ಜಗನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಾ ಬಟ್ಟಿದೋರೈ!
 ನೀತೆಯಂ,
 ಜಗನ್ಮಾತೆಯಂ,
 ಸರ್ವಲೋಕವುನೀತೆಯಂ
 ನಾನೆಂತು ಕಾಡುಪಾಲ್ಗೆಯ್ವೆಂ?
 ಅವ ಮೊಗದೊಳಯೋಧೈಗೆ ಮರಳ್ದಪೆಂ?—
 ಅಯ್ಯೋ, ಜನಂಗಳೆಲ್ಲರುಂ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕೈದೋರಿ,
 “ನೋಡಿವನೆ ನೀತೆಯನಡವಿಯೊಳ್ ಬಿಟ್ಟವಂ;
 ತಾಯಂ ಕೊಲೆಗೈದವಂ;
 ನಿಷ್ಕರುಣಿ!”
 ಎಂದಾಡಿಕೊಂಬುದಂ ಕೇಳ್ವು
 ಹರಣವನೆಂತು ವೊರೆದಪೆಂ?

ಸೀತೆ — ಓ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ,

ನಾನಿನ್ನು ನಡೆಯಲಾರೆನ್ನೆ. (ತೋರುತ್ತ)
 ನೋಡು, ನೋಡಯ್ :

ಕಲ್ಲೆಡಹಿ ಮುಳ್ಳಾಂಟಿ ಕಾಲಿಂ ಬಸಿವ ನೆತ್ತರಂ!—
 ಬಸಿರ ಬೇನೆಯಿಂ ಕಡುನೊಂದೆಂ!
 ಅಯ್ಯೋ ಕೆಟ್ಟಿಂ!
 ಮುಂತೇನಯ್ ತನಗೆ ಬಟ್ಟಿ?
 ಮಾತಾಡಯ್!
 ಏಕಿಂತು ಕೆಮ್ಮುನಿರ್ದಪ್ಪೆ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — (ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ)

ಮಾತೆ,
 ಬನಕೆ ವೋಪೆನೆಂದು ಕಾಂತನನೇತರ್ಕೆ ಬೇಡಿದಾ?
 ಎನ್ನನೇತರ್ಕೆ ಇಂತಪ್ಪ ಘೋರಕೀಡುಮಾಡಿದಾ?—
 ಹಾ ವಿಧಿ!
 ರಾವಣನಿಂ ತಪ್ಪಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂ ಕೊಲಿಸಲೆಂದೇ
 ರಾಮಾಯಣವನಾಗಿಸಿದಯ್!

ಸೀತೆ — ಮೈದುನಾ, ಏಕೆ ರೋದಿಪಯ್?
 ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಮರಳುವಂ;
 ಪಿಂತಿರುಗು;
 ಬಂದ ಬಟ್ಟಿಯೊಳೆ ವೋಪಂ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — ಪಿಂತಿರುಗುವುದೆಂತು, ಜನನಿ?

ಸೀತೆ — ಏಕೈ? ಬಂದ ದಾರಿಯಂ ಮರೆತೆಯೇಂ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — ತಾಯೇ, ನಾನುರುಚಂಡಾಲಂ!

ಸೀತೆ — ಚಿ ತೆಗೆ, ಕಂದಾ! ನಿನ್ನನ್ನರ್ಗಿ ತಗದಾತ್ಮನಿಂದೆ!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — ಅಯ್ಯೋ ನೀನರಿಯೈ, ತಾಯೇ.

ನಾನುರುಚಂಡಾಲಂ!

ಮಹಾಪಾಪಿ!

ಮಾತೃಘಾತುಕಂ!

వాల్మీకియ భాగ్య

సీత — బీడ, బీడ, ఈ అమంగళద నుడి!

రామ, రామ!

సుమిత్రాదేవి చిరాయువక్తే!

లక్ష్మణ — మాతేయయోధ్యేయోళు సుఖదినికే!

సీత — మత్తేన్నే సీనాడువుదు?

లక్ష్మణ — దేవి, నానిల్లి కేలెయాదపెం;

నిలం పింతిరుగిం!

సీత — ఇదేనయ, సౌమిత్రి?

నినగేం వుజే?

లక్ష్మణ — అకుదకుదు, వుజు పిడిదివుదు!

సిమ్మోడనే నాం మరళలారేం!

సీత — మత్తేత్తణ్ణే పోదప్పే?

లక్ష్మణ — నానిల ఎడేయోళ మడివేం శస్త్రమం పాయ్దు!

సీత — తేగే తేగే! ఎన్నాణే! మరళు, పింతిరుగు!

లక్ష్మణ — నానిల వరం అయోధ్యేగే మరళలాగదా!

సీత — అదేక్కే?—మరేతొడేం?—

మరళి బట్టియనరసి పోగువం,

బా, కందా!

లక్ష్మణ — అయ్యో, ఈ పాపియం 'కందా' ఎన్నదిరి!

సీత — కందా, వుజు పిడిసదిరేనగుం!

లక్ష్మణ — (గడ్గదదింద)

నానాగలి నీమాగలి

ఇవోరోళోవరయే

రాజధానియం మరళి పుగవేళ్ళుం;

సీత — అదేన్నే?

లక్ష్మణ — రాఘవేశ్వరన కట్టాణే!

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಸೀತೆ— ಕಂದಾ, ಬೆದರದಿರು.

ನಾನೊರೆದಪೆನೆಲ್ಲಮಂ ರಘುರಾಮಂಗೆ :

ದಟ್ಟಡವಿಯೊಳು ಬಟ್ಟಿದಪ್ಪಿತು ;

ಮರಳೆವದರಿಂ ಎಂದು.—

ಆರಾದೊಡಂ ಗೃವರೇನಂ ಬಟ್ಟಿದಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ?

ನಿನ್ನದೇಂ ತಪ್ಪು?

ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಗಿದೊಡಂ ಮರಳಿರುತ್ತಿದನೇ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— (ಸುಯ್ಯ) ಅಯ್ಯೋ ನಾನದನರಿಯೆಂ!

ನಾನಂತುಂ ಮರಳಲಾರೆಂ ನಿವೊಡನೆ!

ಸೀತೆ— ಮತ್ತೇನಂ ಮಾಡುವೈ? (ನಸು ಸಿಡುಕಿ)

ಎನ್ನನಿಲ್ಲೆಯೆ ಬಿಟ್ಟು ನೀನೊರ್ವನೆ ಪೋಗು!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— ಹಾ ತಾಯೆ, ಶ್ರೀ ರಾಮನಂತಾಡದಿರಿ!

ಸೀತೆ— ಏನಾಡಿದಂ ರಾಮಚಂದ್ರಂ?

ಪೇಳಯ್!

ಎನ್ನೊಡನೇತರ್ಕಯ್ ಮುಚ್ಚು ಮರೆ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— ಅಯ್ಯೋ, ನಾನಂತದನೊರೆವೆಂ

ಆ ಕಠೋರವಾಕ್ಯಮಂ? (ಮರುಗುತ್ತಾನೆ)

ಸೀತೆ— ಪೇಳಯ್, ಸೌಮಿತ್ರಿ; ಎನ್ನಾಣೆ, ಪೇಳಯ್!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— (ತಡೆತಡೆದು ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ)

ದೇವೀ,

ನಿನಗಿನ್ನೆಗಂ ಪೇಳ್ವುದಿಲ್ಲಂ!—

ಅಪವಾದಮಾವರಿಸೆ, ನಿನ್ನನೊಲ್ಲದೆ,

ರಘುಕುಲೋದ್ವಹಂ ನೀವರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು

ಕಾಂತಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ ಬಾ ಎಂದೆನಗೆ—

ನೇಮಿಸಿದೊಡೆ—

ಆ ವಿಭುವಿನಾಜ್ಞೆಯಂ ವಿಾರಲರಿಯದೆ

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ನಿಮ್ಮನೀ ವಿಪಿನಕೊಡಗೊಂಡು ಬಂದೆಂ!—

(ಸೀತೆ ಕಳವಳಗೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿರೆ)

ಇನ್ನೊಯ್ಯೊಯ್ಯನಾವಲ್ಲಿಗಾದೊಡಂ ಪೋಗಿಂ!

ಸೀತೆ — ಅಯ್ಯೋ ಕೆಟ್ಟೆಂ! (ಎಂದು ಹಮ್ಮುಸಿ ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — ಹಾ ರಾಮ! ಹಾ ರಾಮ!

ಮಾತೆಯಂ ಪೊರೆಯೈ!

ಕರುಣಾಕರ ರಕ್ಷಿಸೈ! (ಸೆರಗಿನಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಾನೆ.)

ಅಯ್ಯೋ

ರಾಮನ ಸೇವೆ ಸಂದುದೇ ಎನಗಿಂದು?

ಇಂದಿಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಋಣತೀರಿತೇ ಎನಗೆ?—

ಓ ಜಗನ್ಮಾತೆ,

ಹೇ ತ್ರಿಲೋಕಪೂಜಿತೆ,

ಕೊಲೆಗಾರನಂ ಮನ್ನಿಸಾ!

ಕಣ್ಣಾಬಿಟ್ಟು ನೋಡಾ!—(ಅತಿಶಯ ಶೋಕದಿಂದ)

ಇಲ್ಲದಿರೆ, ಇಲ್ಲದಿರೆ,

ಆನೀಯಡೆಯೊಳೆ ಬಾಳೊಲೆಯಾದಪಂ!

ನಿಶ್ಚಯಂ!

ಸೀತೆ — (ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಣ್ಣಿರೆದು ದೈನ್ಯದಿಂದ)

ಹಾ ಕಂದಾ! ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ! ಅನಾಥಿಯಾದೆನ್ನೆ!—

ರಘುರಾಮನುಂ ಪಿಸುಣ್ಣೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು

ಕವಡರಿಯದಬಲೆಯಂ ಬಲಿದತ್ತನೇ?—

ಹಾ ಕರುಣಾನಿಧಿ,

ಊರೊಳಗೆ ಮಾರಿಯೆಂದು

ಮನೆವೋರಿಯಂ ಮಾರುಗುಡುವರೇ?—

ಆನಿಲ್ಲದೆಂತು ಅರೆಮ್ಮೆಯೊಳಿರುವೈ?

ಎಂತು ಪಟ್ಟವಣೆಯನೇರುವೈ?—

ಹಾ ರಾಘವಾ, ನಿನ್ನ ಡಿಗಳಾಣೆ!

ಎನ್ನೊಳು ಕೊರತೆಯಿರೆ ಮನ್ನಿಸಿ ಕಾವುದೈ;

ಕೈಮುಗಿದು ಬೇಡುವೆಂ.—

ಸೌಮಿತ್ರೀ,

ಕೊಯ್ಯಲೊಲ್ಲದೆ ಕೊರಲಂ ಇಂತುಟೆನ್ನಂ ಬಿಡಲು

ಮಾಡಿದಪರಾಧಮುಂಟೇ?

ಕಯ್ಯಾರೆ ಖಡ್ಗಮಂ ಕೊಟ್ಟು

ತನ್ನರಸಿಯಂ ಹೊಯ್ ಎಂದು ಪೇಳದೆ

ಅಡವಿಗೆ ಕಳುಹಿ ಬಾ ಎಂದನೇ?—

ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ, ರಾಘವಂ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿಯಲ್ಲೆ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— ತಾಯೆ, ನಾಮೆಲ್ಲರಾಡಿದ ಮಾತಂ ಕಡೆಗೊತ್ತಿ

ತನ್ನ ಪಿಡಿದ ಚಲಮನೆ ಸಾಧಿಸಿ

ಎನ್ನನೀ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೂಂಕಿದಂ.

ಸೀತೆ— ಅಯ್ಯೋ,

ಬಿಟ್ಟನೇ ರಘುಶ್ರೇಷ್ಠನೆನ್ನಂ?

ತಾ ಮುಟ್ಟನೇ?

ನೆಗಳ್ ಬಾಳ್ಕೆಗೆ ಸಂಚಕಾರಮಂ ಕೊಟ್ಟನೇ?

ಓ ಸುಮಿತ್ರಾತನುಜ,

ಕಟ್ಟರಣ್ಯದೊಳ್ ಕಳುಹಿ ಬಾ ಎಂದು

ಕೊಟ್ಟನೇ ನಿನಗೆ ನಿರೂಪಮಂ?

ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟೆಗೆಟ್ಟನೇ?

ಇಸಿಯನಂ ಅಗಲ್ಲು

ಅಡವಿಯೊಳೆಂತು ಪಿಶಾಚದವೊಲಿಹೆನೊ!

ಕೆಟ್ಟೆನೈ!—ಅಯ್ಯೋ ಕೆಟ್ಟೆನೈ!

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— ತಾಯೇ.....

ಸೀತೆ— ಹಾ ಪ್ರಾಣನಾಥ!

ಅಂದು

ಕೌಶಿಕಮುನಿಪನೊಡನೆ ಮಿಥಿಳಾವುರಕೆ ಬಂದು

ಇದಕೆಂದೆ ಹರಧನುವಂ ಮುರಿದೆಯಾ?

ಇದಕೆಂದೆ ಎನ್ನಂ ಮದುವೆಯಾದೆಯಾ?—

ನಾನಗಲ್ಲೊಡೆ ನವೆಯುತಿದೆ.—

ಅಯ್ಯೊ ಇದಕಾಗಿಯೇ ಕಪಿವೃಂದಮಂ ನೆರಸಿ

ಕಡಲಂ ಕಟ್ಟಿ ದೈತ್ಯರಂ ಕೊಂದೆಯಾ?

ಅಗ್ನಿ ಮುಖದೊಳ್ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದೆನ್ನೊಳ್

ಅಪರಾಧಮಂ ಕಾಣಿಸಿದೆಯಾ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— ತಾಯೇ, ಸೈರಿಸು, ಶ್ರೀ ರಾಮಂ ಕಾವಂ.

ಸೀತೆ— ಕಾವಂ! ಕಾವಂ!

ಓ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ನೀನಂದು

ಕಲ್ಮುಳ್ಳಿಡಿದ ಕಾಡೊಳೆನ್ನ ನುಪಚರಿಸಿದೆ;

ಪಲ್ಮನೆದು ಗರ್ಜಿಪ ವಿರಾಧನಂ ಮರ್ದಿಸಿದೆ;

ಬಲೈಯಿಂ ನಾಂ ಕಳುಹಿದೊಡೆ ಜನಸ್ಥಾನದಿಂ

ಪೊದೆ ರಾಘವನ ಬಳಿಗೆ.

ಆ ನಿನ್ನ ನಲೈಯಂ ಮರೆದಪೆನೆ, ಸೌಮಿತ್ರಿ?—

ನೀನೆಲ್ಲರೊಲ್ ಮೈದುನನೆ ಎನಗೆ?

ನಿನಗೆ

ಕಾನನದೊಳೆನ್ನಂ ನಿಲಿಸೆ ಮನಂ ಬಂದುದೇ, ತಂದೇ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ— ಜನನೀ, ಮುಂದೆ ನಾನೇನಂ ಗೈಯಲಿ?

ನೀಮೆ ಬೆಸಸಿಂ.

ನಿಮ್ಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಗಲಾರೆಂ;

ಪೋಗದೀಯವಸೆಯೊಳಿದೊಡೆ

ಅಣ್ಣನೇಗೈದಪನೋ? (ರೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.)

ಸೀತೆ — ತಂದೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ,
 ನಿನೋಳಾಡಿದೊಡೇನಹುದು ?
 ನೀನಂದು ಜನಸ್ಥಾನದಿಂ ಪೋಗಿ
 ಎನ್ನಂ ರಕ್ಕಸನಿಗಿತ್ತಂತೆ
 ಇಂದುಂ ಕಾಡಿಗೆನ್ನಂ ಕೊಟ್ಟು ಪೋಗು.—
 ಅಯ್ಯೋ, ಕೊಂದುಕೊಂಬೆನೇ—
 ಈ ಬೆಂದೊಡಲೊಳಿದೆ ಬಸಿರದಂದುಗಂ!
 ಕಾಡಿನೊಳ್ ಬಂದುದಂ ಕಾಣ್ಬೆನಾಂ:
 ಇದೋ ಕೌಸಲೆಯಡಿಗೆ ವಂದಿಪಂ.
 ಅಪರಾಧವೊಂದುಮಿಲ್ಲದೆ
 ತನ್ನ ಕಂದನೆನ್ನಂ ತೊರೆದುದಂ ದೇವಿಗೊರೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ — ಓ ಬನವೇ,
 ಎನ್ನಂ ನುಂಗಿಕೊಳಲಾರೆಯೇಂ?
 ಓ ಬಾಂದೊರೆಯೇ,
 ನೀನೆನ್ನಂ ಮುಳುಗಿಸಲಾರೆಯೇಂ?
 ಈ ಪಾಪಿಯನಾರೊಳಕೊಳ್ವರ್ ?
 ಓ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ,
 ನಿನಗೆ ನರಕದೊಳುಂ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ!—
 ಮಾಳ್ಕೆಯಿನ್ನಾ ವುದು?
 ಇಬ್ಬಗಿಯಾಗೀ ಪಾಳೊಡಲಂ ಸೀಳ್ಕೆಡಹಬೇಡವೇ?
 ಅಯ್ಯೋ, ಸುಡಲಿ ಈ ನಿಷ್ಕರದ ಬಾಳ್ಕೆಯೆಂ!

ಸೀತೆ — ಎಕೆ ನಿಂದಿಹೆ? ಪೋಗು, ಸೌಮಿತ್ರಿ.
 ಕೋಪಿಸನೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಂ ನೀನಿಲ್ಲಿ ತಳುವಿಡೆ?
 ಎಕೆನ್ನಂ ನೋಡುತಿಹೆ?
 ನೆರವುಂಟು ಎನಗೀ ಕಾಡೊಳುಗ್ರಜಂತುಗಳಲ್ಲಿ!
 ಪಾಪ,

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಆ ರಘುನಾಥನೇಕಾಕಿಯಾಗಿರ್ಪನಲ್ಲೆ?
ಅಯ್ಯೋ, ಲೋಕದರಸೇಗೈದೊಡಂ
ತನ್ನ ಕಿಂಕರರ್ ಬೇಕು ಬೇಡೆಂದು ಪೇಳರೆ?
ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನ ರೀ ಕೆಲಸಕೊಪ್ಪಿದರೆ?
ಹನುಮಂತನಿದರ್ಪನೆ ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ - ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನ ರೊಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲ.
ಹನುಮಂತ ಜಾಂಬವ ಸುಗ್ರೀವರಾರುಂ
ಇದನರಿಯರೌ.

ಸೀತೆ - ಬಿಡು, ಬಿಡು, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ,
ಆರಿದೊಡೇಗೈವರಾ ?
ಇದು ತನ್ನ ಮರುಳಾಟಂ! -
ಆ ರಾವಣನ ತಮ್ಮನೈಸಲೆ ವಿಭೀಷಣಂ?
ಆತಂ ಭೀರುಗಳನರಿದಪನೆ?
ಸೋದರಂಗುರೆಯುಳಿದ ಸುಗ್ರೀವನೆಂಬುವಂಗೆ
ಕಾರುಣ್ಯಮಿದರ್ಪವುದೆ?
ಮತ್ತುಳಿದ ಮಂತ್ರಿಗಳದಾರುಂಟು
ದೇವಂಗೆ ಪೇಳುವರಾ ?
ನೀನೆ
ಬಪ್ಪಿ ಘೋರಾಟಂಗೆ ಕೊಂಡುಬಂದೆ!
ಇನ್ನೊರಲೊಡೇನಹುದು ?

ಲಕ್ಷ್ಮಣ - (ಕಿವಿಮುಚ್ಚಿ ಶೋಕಿಸಿ)
ಮಾತೆ,
ಹಿ ಎನ್ನ ಮಾತೆ,
ಹಿ ಜಗನ್ನಾತೆ,
ನಿಷ್ಕರುಣಿಯಂ
ಕುಲಘಾತುಕನಂ

ದುಷ್ಕನಂ

ಚಂಡಾಲನಂ ಉದ್ಧರಿಸೌ ! (ಭೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದು ನಮಿಸುತ್ತಾನೆ.)

ಸೀತೆ — (ಸಂತೈಸಿ ಎತ್ತಿ)

ಎಳೇಳು, ಕಂದಾ !

ಕೈಹಿಡಿದ ನಲ್ಲನೇ ಪೇಸಿ ಬಿಸುಟ್ಟರೆ

ಇನ್ನಾರೇನು ಮಾಡುವರು ?

ನಿನ್ನೊಳೇನಪರಾಧಂ ?—

ಕರುಣಾಳು ರಾಘವನೊಳುಂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ !

ಕಡುಪಾತಕಂಗಳೆದು ಪಣ್ಣಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿದೊಡಲಂ,

ಈ ಪಾಳೊಡಲಂ, ಪೊರೆವುದೆನ್ನ ಪರಾಧಂ !

ನೀನಿರಲ್ ಬೇಡ, ನಡೆ, ಪೋಗು ;

ನಿಲ್ಲದಿರ್ !

ನಿನ್ನಣ್ಣಂ ಕೇಳೊಡೆ

“ನಿನ್ನಾಣತಿಗಬಲೆ ಮರುಗಿದಳಿಲ್ಲ ;

ಮಾನ್ಯದಿಡಳಿಲ್ಲ ;

ಮುನಿಸಾಂತಳಿಲ್ಲ ;

ಬೆಚ್ಚಿದಳಿಲ್ಲ !

ನೀನೆ ಗತಿಯೆಂದು ನಿನ್ನಡಿಯಂ ನೆನೆಯುತೆ

ಕಡೆವೊಳ್ತಂ ಪಾರುತಿರ್ಪಳ್ ”

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಯ್ !

ಅತ್ತೆವಿಗಿಂತೊರೆ :

ನಿಮ್ಮಾತೀರ್ವಾದಮಂ ಪಡೆಯದೆ ಬಂದುದರಿಂ

ಎನಗೀಗತಿಯಾಮದು ಎಂದು.

ಉರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿಂತು :

ನಿಮ್ಮೊಳಾಲೋಚಿಸದೆ ಬಂದ ತಪ್ಪಂ ಮನ್ನಿಸಿ,

ಎನ್ನನಾವಗಂ ಮರೆಯಲಾಗದು ಎಂದು !—

ಎನ್ನಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಯಂ ದಾಸಿಯರ್ಗೆ ಪರ್ಚುಗುಡಯ್ !

ನಿನಗೆನ್ನೊಳ್ ದಯೆಯಿವೊಡೆ
 ಲೋಗರನುವಿಂಗೊಂದು ದಮ್ಮಾಣಿಯನೇರ್ಪಡಿಸಯ್ !
 ಎನಗೆ ಬರುವಳಿ ಬಂದಾವಿನ
 ತಬ್ಬಲಿ ಎಳಗರುವಂ
 ಬಡವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುದೆಂದು
 ನಿನ್ನನಿಯಳ್ಳಿ ಪೇಳಯ್ !
 ಉರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಕಿರುಗೂಸೊಂದು ಪುಟ್ಟಿದಂದು
 ಅದಕ್ಕೆನ್ನಾಶೀರ್ವಾದಮಿರಲಿ ! (ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನೋಯುತ್ತಾನೆ.)
 ನೀನಿನ್ನು ಹೊರಡು ;
 ನಿನಗೆ ಮಾರ್ಗದೊಳಾಗಲಡಿಗಡಿಗೆ ಸುಖಂ !
 ಪಯಣಂ ಸೊಗಮಕ್ಕೆ !
 ಶ್ರೀರಾಮನಡಿದಾವರೆಯೊಲೈಯೊಂದು ವಜ್ರಪಂಜರಮುಕ್ಕೆ !

ಲಕ್ಷ್ಮಣ - (ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು)

ಎಲೆ ವನಸ್ಥಳಗಳಿರ, ವೃಕ್ಷಂಗಳಿರ, ಮೃಗಂಗಳಿರಾ,
 ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಂಗಳಿರ, ಲತೆಗಳಿರಾ,
 ಪಂಚಭೂತಂಗಳಿರ, ದೆಸೆಗಳಿರಾ ಕಾವುದು !
 ಎಲೆ ಧರ್ಮದೇವತೆಯೆ,
 ಜಗಜ್ಜನನಿ ಜಾಹ್ನವಿಯೆ
 ಎನ್ನ ಮಾತೆಯಂ ಚಾನಕಿಯಂ ಸಲಹಿಕೊಳ್ಳುದು !
 ಎಲೆ ತಾಯೆ, ಭೂದೇವಿ,
 ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಹಳು ಸಂರಕ್ಷಿಸೌ !

(ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಲವಂದು ತುಸುದೂರ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.)

ಸೀತೆ - ಏಕೆ ನಿಂತಿಹೆ? ನಡೆ ಸೌಮತ್ರಿ !

ಲಕ್ಷ್ಮಣ - ತಾಯೇ, ನಿನ್ನನೆಂತು

ಈ ಘೋರ ವಿಪಿನದೊಳುಳಿದು ವೋಗಲಿ?

ಶ್ರೀರಾಮನಾಜ್ಞೆಯನೆಂತು ಪಾಲಿಸಲಿ?

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಸೀತೆ— ಮೈದುನಾ,
 ರಾಘವನಾಜ್ಞೆಯಂ ಮಾರದಿರು, ನಡೆ.
 ಸೀತೆಗಿಂ ರಾಮನಾಣತಿ ಮಿಗಿಲಲ್ತೆ?
 ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಜ್ಞೆಯಂ ಪಾಲಿಸಿಹೆ!
 ಇಗೋ ಎನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂ ಪಾಲಿಸು:
 ನಡೆ, ನಿನಗೆನ್ನಾಶೀರ್ವಾದಂ!

[ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕೈಮುಗಿದು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.]

ಅಯ್ಯೋ,
 ಮಿಥಿಲೇಂದ್ರ ವಂಶದೊಳ್ ಜನಿಸಿ
 ರಘುಕುಲದ ದಶರಥ ನೃಪನ ಸೊಸೆಯಾಗಿ
 ಎನಗೆ ಕಟ್ಟಡವಿಯೊಳ್ ವ್ಯಥಿಸುವಂತಾಯ್ತೆ?—
 ಹಾ ಎಥಿಯೇ!
 ಹರಣಮಂ ತೊರೆದಪೆನೇ
 ಬರ್ಪುದು ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾದೋಷಂ!—
 ಎನ್ನ ನೋವನಾಗೋರೆಯಲಿ?—
 ಲೋಕದೈತ್ವರ್ಷಂ ಸುಖಮೆಲ್ಲಂ ನಶ್ವರಂ!
 ಶ್ರೀ ರಾಮನೊಲೈಯೊಂದೆ ಶಾಶ್ವತಂ!
 ಆತನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯೇ ಎನಗೆ ದಿಕ್ಕು:
 ಹೇ ಕಲ್ಯಾಣರೂಪ, ನೀನೆನ್ನಂ ಕೈಬಿಡದಿರೈ!
 ದೆಸೆಗೆಟ್ಟೆನ್ನಂ ಮರೆಯದಿರೈ!
 ಹೇ ಕರುಣಾಕರ, ಪೆಣ್ಣೆನ್ನೊಳ್ ಕರುಣೆಯಿರಲೈ!
 ರಾಮಾ! ರಾಮಾ! ರಾಮಾ!.....

[ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹುಡುಕುನೋಟದಿಂದ

ಅಲಿಸುತ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.]

ವಾಲ್ಮೀಕಿ— ಮುಖಕೆ ಯೂಪವನರಸುತಿರೆ

ಆರ್ತನಾದಂ ಕೇಳ್ದುದಲ್ತೆ?—

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಬಸಮೆಲ್ಲಂ ಮರುಗಿದುದು ಆ ನಾದಂಗಳೆಳ್ಳು !
 ಎನ್ನೆರ್ದೆಯೊಳುಂ ಚಿಮ್ಮಿದುದು
 ಅವುದೋ ವೊಸತೊಂದಲಾಕಿಕಾವೇಶಂ!—

ಆ ದನಿ

ಸ್ವರ್ಗಮರ್ತ್ಯಂಗಳಂ ವನಗಿರಿಗಳಂ
 ಮೇಘಮಂಡಲಮುಮಂ ತುಂಬಿ
 ಎನ್ನೆರ್ದೆಯೊಳ್ ಅನುರಣಿತಮಾದುದಲ್ಲೆ?—(ಮೆಲ್ಲಗೆ)
 ರಾಮಾ! ರಾಮಾ! ರಾಮಾ! ಎಂಬಾ ಸವಿದನಿ!—
 ಅದೆನ್ನ ಸಚ್ಚಿನ ಮಹಾಮಂತ್ರಂ!
 ವ್ಯಾಧನಾಗಿದೇನಗೆ ಮಹರ್ಷಿತ್ವಮಂ ಕೃಪೆಗೈದ
 ಮಹಾಮಂತ್ರಂ!—(ಮೆಲ್ಲಗೆ)

ರಾಮಾ! ರಾಮಾ! ರಾಮಾ!

ಆ ಎರಡಕ್ಕ ರಂಗಳೆನಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂ!
 ಸೂರೋದಯಂ, ಚಂದ್ರೋದಯಂ,
 ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತಂ, ವೇದಕಾವ್ಯಂಗಳೆಲ್ಲಂ,
 ಗಂಗೆ ಮೊದಲಪ್ಪ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಂಗಳುಂ,
 ಎನ್ನ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಅನುಭವಂಗಳುಂ,
 ಆ ದಿವ್ಯನಾಮದ ರಸಮಣಿಯ ಹೃದ್ವೇಶದೊಳೆ
 ಕಬ್ಬಿಗನ ಬಗೆಯ ಕಬ್ಬದವೊಲಡಗಿರ್ಕುಂ!—
 ರಾಮಾ! ರಾಮಾ! ರಾಮಾ! ಎಂದೊರೆದುದಲ್ಲೆ?
 ಸ್ತ್ರೀವಾಣಿಯಂತಿದುರ್ದು!—(ಆಲೋಚಿಸಿ)
 ಎನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಾರುಂ ಈ ದಿಕ್ಕಿಗೈತರಲ್ಲಿಲ್ಲ!

ಸೀತೆ— (ಮೆಲ್ಲಗೆ) ರಾಮಾ! ರಾಮಾ!

ವಾಲ್ಮೀಕಿ— (ಬೆಚ್ಚಿನೋಡಿ)

ಈ ಎಡೆಯೊಳಾರೋ ರೋದಿಸುತಿರ್ಪರ್.—
 ಆರೀಕೆ?

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಗ್ರೀಷ್ಮರುತುಮಿಂ ನವೇದ ಕಾಂತಾರದಧಿದೇವಿಯಂತಿಹಳ್!

ಆರೋ ನಾಗರಿಕ ಸ್ತ್ರೀ! (ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತ)

ಎಲೆ ತಾಯಿ, ನೀನಾವಳಾ?

ಕಂಡ ಕುರುಪಾಗಿರ್ಪುದು!

ಅಕಟಾ,

ಈ ಘೋರತರ ಗಹನಕೋವಳೆ ಎಂತು ಬಂದೆ?

ಸೀತೆ - (ಬೆಚ್ಚಿ)

ಎನ್ನಾಣೆ! ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಣೆ!

ಪತ್ತೆ ಸಾರದಿರ್, ಸಾರದಿರ್!

ವಾಲ್ಮೀಕಿ - ತಾಯೇ, ಬೆದರಬೇಡ.

ನಾಂ ಅನ್ಯರಲ್ತು: ತವಸಿಗಳ್!

ಈ ಎಡೆಯ ಆಶ್ರಮದೊಳೆ ಇರ್ಪೆವು.

ಸೀತೆ - ಅಯ್ಯೋ ಬಳಿಸಾರದಿರ್.

ರಾವಣನೀ ವೇಷದೊಳೆ ಮುನ್ನ ಮೊಯ್ದಂ!

ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಣೆ! ದೂರ ಸರಿ!

ವಾಲ್ಮೀಕಿ - ದೇವಿ,

ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಮನಾಣೆ! ಎನ್ನಾಣೆ!

ನಾಂ ಕವಡುದವಸಿಯಲ್ತು;

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ನಾಂ!

ಭೂರಿ ಶೋಕಾರ್ತರಾಗಿದರ್ಲಂ ಕಂಡು

ಸುಮ್ಮನೆ ವೋಪಸಲ್ಲ.

ಸೀತೆ - (ಹರ್ಷ ಶೋಕ ಲಜ್ಜೆಗಳಿಂದ)

ಓ ಕವೀಶ್ವರಾ,

ನಾಂ ಜನಕ ರಾಜಂಗೆ ಮಗಳ್ ;

ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜಂಗೆ ಸೊಸೆ;

ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಂಗೆ ಪಟ್ಟದರಸಿ!

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ

ಲೋಕಾಪವಾದಕೆ ಬೆದರಿ ಅಪರಾಧಿಯಲ್ಲದೆನ್ನಂ
ತರಣಿಕುಲ ಸಂಭವಂ ಬಿಟ್ಟನೆಂದು
ಈ ವನದೊಳಿರಿಸಿ ಪೋದಂ ಸುಮಿತ್ರಾತ್ಮಜಂ!—
ಜೀವಮಂ ತೊರೆವೆನೆಂಬೆನೆ
ಬಸಿರೊಳಿಹುದಕ್ಕುರೆಯ ಪೊರೆ!—
ತಂದೆ, ಎನಗೆ ಬಟ್ಟಿದೋರೈ! (ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಾಳೆ.)

ವಾಲ್ಮೀಕಿ — ದೇವಿ, ಬಿಡು ಶೋಕಮಂ:

ಪುತ್ರಯುಗಮಂ ಪಡೆವೆ.
ಭಾವಿಸದಿರಿಸ್ಸು ಸಂದೇಹಮಂ.—
ಜನಕಂಗೆ ನಾವಸ್ಯರಲ್ಲ!
ಸಮಾಶ್ರಮಕೆ ಬಂದು ನೀಂ ಸುಖದೊಳಿದೊಡೆ
ಆವಾವ ಬಯಕೆಯುಂಟೆಲ್ಲಮಂ ಸಲಿಸಿ
ನಿನ್ನಂ ನಾನೋವಿಕೊಂಡಿರ್ಪೆಂ.
ಅಂಜದಿರು, ಬಾ ಎನ್ನೊಡನೆ!

ಸೀತೆ — ತಂದೆ,

ನಿಮ್ಮಂ ನಾಂ ವೊದಲೆ ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆಂ,
ಅರಿಯದೆಂಬೆ ಸಂದೇಹಪಟ್ಟದಂ ಮನ್ನಿಸೈ!
(ಬಿದ್ದು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ.)

ವಾಲ್ಮೀಕಿ — (ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿಡಿದೆತ್ತುತ್ತ)

ತಾಯಿ, ಮೇಲೇಳು.
ನಿನಗೆಲ್ಲಂ ಒಳ್ಳಿತಹುದು.—
ನೀನೆನ್ನ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಸವಿಗಣ್ಣಲ್ಲೆ?
ಕಥಾನಾಯಿಕೆಯಲ್ಲೆ?
ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯಮಲ್ಲೆ?

(ತೆರಿ)

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಮಾಲೆ

(ಪ್ರಾರಂಭ : ೧೯೩೬)

ಕಥೆ-ಕವನ-ಕಾದಂಬರಿ-ನಾಟಕ-ಪ್ರಬಂಧ-ವಿಮರ್ಶೆ-ಭಾಷಣ-ಜೀವನ ಚರಿತೆ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಬಹು ವಿಧದ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಈ ಮಾಲೆಯ ಉದ್ದೇಶ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕ್ರೌನ್ ಅಷ್ಟಪತ್ರ ಆಕಾರದ ಸುಮಾರು ನೂರು ಪುಟಗಳ ಆರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರತಿ ಪುಸ್ತಕದ ಬೆಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರತಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಆಣೆಗಳು ; ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ನಾಲ್ಕು ಆಣೆಗಳು.

ಮಾಲೆಯ ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಲೆಯ ಆಯಾ ವರ್ಷದ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಪೋಸ್ಟಲ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಪಡೆದು ಬುಕ್-ಪೋಸ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವರ್ಷದ ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು “ಕಾವ್ಯಾಲಯ”ದ ಆಫೀಸಿಗೆ ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವವರು ಚಂದಾದಾರರು.

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ (i) ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗೆ ರೂ. ೪-೦-೦; (ii) ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗೆ ರೂ. ೬-೮-೦.

ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವವರು ಮಾಲೆಯ ಆಜೀವ ಚಂದಾದಾರರು.

ಇದುವರೆಗೆ ಅಚ್ಚಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಈಗ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿವರ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿದೆ.

ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಕಳಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಕಾವ್ಯಾಲಯ * ಪ್ರಕಾಶಕರು * ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥನ ಕವನಗಳು

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ. ಕ್ರೌನ್ ಅ. viii + ೧೦೫ . . ೦-೧೨-೦
 ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿ . . ೧- ೪-೦

ವಿಷಯ: ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ-ಕುಮುದಿನಿ-ಜಯಸಿಂಹನ ಕೊನೆಗಾಲ-ತಾನಾಜಿ-ರಕ್ತ ರಜನಿ-ಡೂಲಿ-ನಾಗಿ-ಮಂಜಣ್ಣ ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳಗತೆ-ಕರಿಸಿದ್ದ-ಮರಸುಬೇಟೆ-ಘಂಟಾಕರ್ಣ.

೨. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ. ಕ್ರೌನ್ ಅ. x + ೧೧೦ . . ೦-೧೨-೦
 ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿ . . ೧- ೪-೦

ವಿಷಯ: ಸಂನ್ಯಾಸಿ-ಕ್ರಿಸ್ತನಲ್ಲ, ಪಾದ್ರಿಯ ಮಗಳು!-ಈಶ್ವರನೂ ನಕ್ಕಿರಬೇಕು-ಅರಾಣಿ ಮೂರು ಕಾಸು-ಯಾರೂ ಅರಿಯದ ವೀರ-ಹೋಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ-ಮಾಯದಮನೆ-ದೇವದ ಕಾಟ-ಪಾಪ, ಎಳಗರು !

೩. ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ. ಕ್ರೌನ್ ಅ. vi + ೯೭ . . ೦-೧೨-೦
 ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿ . . ೧- ೪-೦

ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರ 'ಚಿತ್ರಾ' ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ 'ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ' ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೂಡಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಲಾಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ನಾಚಕರು ಇದರಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ೨,೫೦೦ ಪಂಕ್ತಿಗಳ ಈ ದೀರ್ಘ ಕಾವ್ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರಳ ರಗಳೆಯ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ.

೪-೫. ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ (ಸಂಪುಟ ೧-೨)

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ. ಕ್ರೌನ್ ಅ. viii + ೧೯೬ . . ೧-೮-೦
 ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿ . . ೨-೮-೦

ಮಲೆನಾಡಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸುಮಾರು ೮೦೦ ಪುಟಗಳಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇದೇ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ (ಭಾಗ ೨) ೦-೧೨-೦
 ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿ . . ೧- ೪-೦

